

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Г.Ю. Нападовська
anupapadovskaya@gmail.com
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна

З 2014 р. в Україні розпочалося формування нових одиниць адміністративно-територіального устрою – об'єднаних територіальних громад шляхом укрупнення існуючих одиниць найнижчого порядку – сільських рад.

Метою нового адміністративно-територіального устрою є формування самоврядних органів європейського зразка, які матимуть більші можливості у соціально-економічній, культурній сфері розвитку територій. Основою територіального самоврядування стають об'єднані територіальні громади.

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» [5] містить таке визначення: «територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр».

Станом на початок 2017 в Україні офіційно утворена 341 об'єднана територіальна громада. Якщо порівнювати з минулим роком, то станом на 1 вересня 2016 р було зареєстровано 184 об'єднаних територіальних громад. Кількість проектних громад станом на початок 2017 року становить 983 [1].

На сьогодні переважна більшість територіальних громад України, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможна їх виконувати через брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг тощо), а також нестача трудових ресурсів відповідної кваліфікації. Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином – не утримуються приміщення шкіл і лікарень та інші будівлі

комунальної власності, не забезпечується благоустрій території, нічне освітлення вулиць тощо.

Варто зазначити, що основним критерієм формування територіальних громад є економічна спроможність або самодостатність, під якими розуміють здатність цієї територіальної одиниці виконувати місцеві соціальні, економічні, культурні та екологічні завдання за рахунок власних ресурсів. Спроможна територіальна громада – територіальні громади сіл (селищ, міст), які в результаті добровільного об'єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці [4].

Взагалі, проблема економічної спроможності територіальних громад буде розв'язана у результаті не стільки адміністративної територіальної реформи, скільки реформи фінансової, податкової, стимулювання економічної діяльності [3]. Саме ці проблеми сповільнюють процес формування об'єднаних територіальних громад в Україні.

Реалізація принципів економічної спроможності передбачає створення об'єднання територіальних громад, які б охоплювали досить значну кількість поселень і які змогли б утримувати необхідний адміністративний апарат, що забезпечить виконання отриманих функцій. Намагаючись таким чином максимально укрупнити громади, об'єднати в них значну кількість поселень потрібно дотримуватись головних принципів геопросторової організації..

Доценко А. І. [2] виділяє такі основні принципи геопросторової організації територіальних громад на даному етапі реформування адміністративно-територіального устрою:

- розселенського – територію громади слід формувати на системах розселення, що вже склалися;

- територіального – громади повинні охоплювати територію, а всі населені пункти в ній мають високу транспортну доступність;
- демографічного, тобто враховувати тенденції відтворення населення, міграцій, зв'язків;
- соціально-економічного, тобто громада має проводити економічну діяльність з використанням місцевих ресурсів, намагатися досягти власної економічної спроможності;
- самоврядного, тобто представляти інтереси громади, забезпечувати самоврядування.

Отже, головними умовами формування об'єднаних територіальних громад як основи нового адміністративно-територіального устрою країни є добровільність об'єднання населених пунктів з врахуванням основних принципів геопросторової організації територіальних громад, забезпечення її економічної спроможності, а також вдосконалення нормативно-правової бази щодо формування нових адміністративно-територіальних одиниць.

Список використаних джерел: 1. Геопортал адміністративно-територіального устрою України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://atu.minregion.gov.ua/ua/home> 2. Доценко А. І. Територіальна організація розселення (теорія і практика) / А. І. Доценко. – К.: НАН України, РВПС України. – К.:Фенікс, 2010. – 536 с. 3. Олійник Я.Б, Остапенко П.О. Формування спроможних територіальних громад в Україні: переваги, ризики, загрози / Я.Б. Олійник, П.О. Остапенко // Український географічний журнал. – 2016. - № 4. – С. 37-43. 4. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України: прийнятий 08 квітня 2015 р.: № 214 // Кабінет Міністрів України. – 2015. – п.2. 5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України: прийнятий 21 травня 1997 р.: № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. - № 24. – С. 170.